

Nepůvodní druhy

v našich vodách

Jeseter ruský

Intenzivní šíření nepůvodních druhů živočichů a rostlin je významným fenoménem posledních desetiletí na celém světě. Při šíření nepůvodních druhů se uplatňuje řada lidských aktivit, jejichž cílem je introdukce nových druhů pro potřeby zemědělství, rybářství, lesního hospodářství, zpracovatelského průmyslu, zájmových chovů a dalších odvětví.

text: Pavel Jurajda foto: autor a kolektiv

K nežádoucímu šíření nepůvodních organismů významným způsobem přispívá i celosvětový rozvoj mezinárodní dopravy a obchodu. Ve velké míře jsou mezi nepůvodními organismy zastoupeni i vodní živočichové, včetně ryb. Většina druhů ryb je introdukována záměrně za účelem akvakultury, rekreačního rybolovu, akvaristiky či biomanipulací. Jiné se šíří nechtěně (výstavbou kanálů, lodní dopravou) nebo jsou zavlčeny s přepravovanými cílovými rybami.

Obecně vzato, zatímco v akvakultuře není mnohdy o účelnosti některých introdukcí v podstatě pochyb, na druhé straně volné vody mohou být ohroženy narušením ekologické rovnováhy novými nepůvodními druhy. Zatímco v druhé polovině minulého století převažoval (nejen u nás) přístup upřednostňující hospodářský přínos introdukcí nových druhů ryb, dnešní pojetí je v hodnocení introdukcí mnohem opatrnější a klade dů-

raz na možné negativní důsledky pro diverzitu a fungování našich vodních ekosystémů.

Zákon č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny jasně stanovuje, že záměrné rozšíření geograficky nepůvodních druhů je možné pouze s povolením orgánu ochrany přírody a ve zvláště chráněných územích je zakázáno zcela. V pojetí tohoto zákona je možné dnes považovat záměrné introdukce nových druhů ryb do Česka za nepravděpodobné či spíše vyloučené. Je vhodné zmínit, že poslední záměrné introdukce v ČR proběhly před téměř dvaceti lety a poslední úspěšné záměrné introdukce, z pohledu akvakultury, před více než padesáti lety (býložravé druhy)! Zdá se tedy, že pro potřeby naší akvakultury ani sportovního rybolovu ve volných vodách dnes není důvod cíleně introdukovat další nepůvodní druhy a de facto se ani nějaký vhodný potenciální druh z jakéhokoliv hlediska nenabízí.

Část všech nepůvodních druhů, kte-